

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG
AZ „ELSŐ SZEKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyetli tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.
Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám; hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szö 6 fillér, azon felül 4 fillér; magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér soia 1 K. Dljak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és klíring 10,489. szám

Lukács László vádja.

Irta: Kossuth Ferenc.

Az egész ország tudja, hogy 1909-ben az országot egy nagy háború fenyegette az uralkodónak azon elhatározása következtében, hogy a harminc év előtt elfoglalt és azóta okkupálva tartott Boszniára és Hercegovinára végleg kiterjeszti uralkodói jogát.

A királynak ezt az elhatározását meghátráltatni nem lett volna módunkban; mert bár erős küzdelem után elfogadtattuk azt, hogy az uralkodói tény kihirdetésénél a magyar királyok történelmi jogára történjék hivatkozás, azért mégis az uralkodó az ő elhatározását, melyhez erősen ragaszkodott, nemcsak mint magyar király akarta foganatosítani, hanem mint osztrák császár is. Ennélfogva a magyar kormány ellenzése egymagában nem lett volna elég az elhatározás tényleges megváltoztatására és a magyar kormány legfeljebb lemondhatott volna és kormányválságot idézhetett volna elő, amikor a fegyveres ellenség a határnál állt.

Ezzel szemben fennállott az a kecsegtető remény, hogy ha a magyar nemzet és a függetlenségi párt tanúságot tesznek arról, mily erősen helyt tudnak állni a veszély pillanatában: meg fog szünni az ellenszenv a magyar nemzet kívánságainak teljesítése ellen és fel fog ébredni az a meggyőződés, hogy a magyar nemzet ereje erőit kölcsönöz a magyar király hatalmának.

E reményt nem egy körülmény tette jogosulttá abban az időben, úgy hogy nagy csalódás volt a fordulat, amely a magyar nemzeti kívánságokkal szemben beállt, amikor pedig a magyar nemzet erőteljes magatartása jelentékenyen hozzájárult az elért sikerhez.

Bármiképpen lett légyen is ez, vagyis hogy jobb volt-e, hogy úgy történt minden, ahogy történt, vagy pedig jobb lett volna-e, ha a kormány lemondván, kiűtött volna a válság s a mozgósítás sem folyt volna le oly gyorsan és oly simán, mint ahogy ez megtörtént: — annyi bizonyos, hogy a nagy költségek minden körülmények közt meglettek volna és így az 1909-ik év államháztartásában meg lett volna minden körülmények közt a deficit.

E deficitnek feltáráásával semmi újat sem mondott tehát Lukács.

Ennek tudatában azzal akarta sötétíteni a deficit árnyékát, hogy minden igazolás nélkül felemlíté azt, hogy a pénzügyi és a kereskedelemügyi kormányzás szintén nagy tulkiadásokat mutatott.

Mindenesetre némi pikantéria volt abban, hogy Wekerle, a magyar pénzügyek rendezője, a rendszeressé lett deficitek kiküszöbölője, egyszerre csak a deficitre dolgozó miniszter új képében állították az ország elé. E vádnak Wekerle bizonyára meg fog felelni annak idején. Én azonban nem várok a zárszámadásokra, melyeket utódom szerkesztett és amelyek még nincsenek kinyomtatva. Tudom, hogy ezekből rá fogom olvasni Lukácsra tulkiadásaim teljes igazolását. De addig is, míg erre rákerül a sor, nem akarok úgy szerepelni a függetlenségi közvélemény előtt, mint olyan, aki a parlament budget-jogát csak akkor respektálja, amikor az ellenzéken van, de semmibe sem veszi, midőn a kormányon ül.

Röviden be fogom bizonyítani, hogy az általam eszközölt tulkiadások mind olyanok voltak, amelyeket elkerülni és előre látni (tehát a budgetbe belevenni) nem lehetett. Csak emlékzetből fogok számokat idézni, mert a kereskedelemügyi minisztériumból nem vittem magammal sem jegyzeteket, sem másolatokat. Ez nem fért volna össze jellememmel.

Ugy a vasut, mint a posta rendkívüli fejlődésben voltak 1909-ben. A szolgálat óriás mérvű növekedése okozta az előre meg nem állapítható tulkiadásokat. Így például a kisebb vasutak hálózatán az előirányozhatónál öt százalékkal nagyobb forgalom bonyolítottatott le, az államvasutaknál pedig hét és fél százalékkal nagyobb.

Igen természetes, hogy ilyen arányban kellett a lebozítások költségeinek is szaporodniuk.

De emellett, az előre nem látható körülmények közt említésre méltó sok más tény is van. Például a közel két millióra rugó széndrágulási többlet; továbbá a szabványos szénfogyasztás átlagos egységének növekedése, mely körülbelül nyolc és fél millióra rugott, aminek főoka az év elején, az osztrák és a kassa-oderbergi vasutak vonalain beállott forgalmi akadályokból eredt szénhiány volt, továbbá oka volt a mozdonyok

elégtelensége, aminek folytán ezeket állandóan változó személynak kellett vezetnie. Megemlítendő még az év egy részében történt előreláthatatlan torlódások; továbbá a vágányok elégtelensége, a kellő időben nem reperálható nagyszámú régi mozdonyok és vagonok romlása és más egyebek.

Mindez megtörtént volna, ha nem én, az évtizedes gyakorlattal bíró szakember ültem volna a kereskedelemügyi miniszter székében, hanem maga az a bűvész Lukács, aki 116 millióval többet fog költeni 1911-ben, mint amennyit mi költöttünk 1909-ben, emellett az adókat nem fogja emelni, új jövedelmi forrásokat nem fog megnyitni és mégis az 1909. évi 137 millió deficitből ötvenezer korona többletet fog varázsolni.

Ily varázsló tehetséggel nem csoda, hogy belőlünk, fehér emberekből, négereket akart csinálni Lukács azzal, hogy jól befektetett. Csakhogy Lukács „prudens et circumpectus”; megmondta előre, hogy az ötvenezer korona többlet „papirosan” van. Erre nagyot éljenzett az őt meg nem értő munkapárt. Lukács pedig hidegen és idegesen ismételte a szót: „papirosan — papirosan”.

— A tömeggondnok. A tömeggondnok az az ügyvéd, a kit valamely csőd lebonyolítására rendel ki a bíróság. Minthogy pedig egy csőd rendszerint sok dolgot ad, az ügyvéd szempontjából, a ki a csőd vagyongból mindenekelett a maga költségeinek és munkadíjának megtérítését követelheti, a tömeggondnokság természetesen legtöbbszörre igen jövedelmező foglalkozás s ezért érthető, hogy erre a tisztségre igen szívesen vállalkoznak az ügyvédek. Annál több jogosult panasz hangzik föl azonban a hitelezők részéről a miatt, hogy a csődeljárás nálunk oly lassu és költséges, hogy mire a csőd befejeződik, a tömeggondnok költségei igen gyakran az egész csődvagyont fölemésztik s a hitelezőknek nem jut semmi. Természetesen ez csak akkor történik, ha kivételesen olyan ügyvéd kezébe jut a csőd lebonyolítása, a ki kellőn tudja értékelni a maga munkáját — a költségek fölszámításánál. A bécsi hitelezők egyesülete most egy ilyen esetet hoz nyilvánosságra, a mely igen furcsán jellemzi a csődeljárást. Az eset a következő:

Strasser Vilmos kisújszállási kereskedő 1908-ban jutott csődbe. A csődvagyon értékesítése után 17.861 korona maradt, melyből a csődtömeggondnok, Fekete Lajos dr. kisújszállási ügyvéd, költségei és munkadíjai címén kerek 16.000 koronát követel és csak 1861 koronát hajlandó fölosztás céljából a hitelezőknek átengedni, a kik összesen 125 ezer korona erejéig vannak érdekelve.

A tömeggondnok költségjegyzéke 13.109 korona összeggel zárul, a melyet 16.000 koronára kerekített ki, hogy a csőd teljes befejezéséig még esetleg felmerülő díjai is fedezve legyenek. A költségjegyzékben többek közt a tömeggondnok minden egyes levélért, a melyet a csődügyben írt, 8 koronát, a feltár-fölvételi díj fejében naponként 60 koronát számít föl. Érdekesek a költségjegyzék következő tételei is: a bolti helyiség szellőztetése és egérfogók föllátása 50 korona, munkadíj a fölszámolási tárgyalásnál 1180 korona, tanácskozás a csődbiztossal 100 K, újabb szellőztetés és az egérfogók kiürítése 50 K, az üzlethelyiségbe macskák beállítása 50 K, az adósokhoz 100 levél írása 800 korona, újabb 71 levél 213 korona, egérfogók kitisztítása és egy seprű beszerzése 50 K, jelentés a csődválasztmányhoz 300 korona, újabb egérfogók föllátása 50 K, az egérfogók ismételt kitisztítása 50 K, az üzlet föllyítása 50 K, értekezés a vagyónbuktal 100 K, ismételt szellőztetés 50 K, az egérfogók tisztítása 50 K, az üzlet föllyítása 50 K, ismételt föllyítás 50 K (ez a tétel mindig 50—50 koronával meg vagy hatszor fordul elő), az üzlet vételárának hitelesítésére 50 K, jelentés a csődválasztmányhoz 280 K, újabb jelentés 150 K, „szakadó esőben az árverés nem volt megtartható” 100 K, egy nyugta fogalmazása 25 K, a számadások egybeállítása 250 K, jelentés a választmányhoz 150 K, újabb jelentés 80 K, a számadások újból való összeállítása 120 K, jelentés a csődbiztoshoz 100 K, jelen költségjegyzék szerkesztése 100 korona stb.

A költségjegyzék szerkesztéséért fölszámított 100 koronát mindenesetre megérdemli a tömeggondnok, a ki oly körülmekint tudott lenni a munkája elvégzésénél. De érthetőnek tartjuk a hitelezők följajdulását is, a midőn látják, hogy a bolti egerek kipusztítása mint emésztette fel követelésük tulnyomó részét.

Betűsoros jegyzéke

azon családoknak, amelyekre a Széki gróf Teleki nemzetség marosvásárhelyi levéltárában 1711—1867. évig hiteles leszármazási adatok őrizetnek. Összegejtötte: ifj. Blás István levéltáros. (Folytatás.)

Hadházi, Hajdó nagyernyei, Hajdu, Hajdu illyei, Hajdu marosvásárhelyi, Hajdu alias Szabó, Halász, Halmágyi, Halmágyi étfalvi, Halmágyi marosvásárhelyi, Haller hallerkői vagy hallersteini gróf, báró és nemes, Halykul borbándi, Harinnai, Harinnai nagyidai, Harinnay táncsi, Harkó vajai, Haroklyáni, Harsányi, Harsányi galambodi, Hatvani, Hatfaludy hatsmannsdorfi, Hatsmandorfi, Havadi, Hegedüs, Hegedüs kaáli, Helmeczi, Hegyesi, Hegyesi borosjenői, Heis, Heisz, Heisz küsmödi, Henter,

Henter egrespataki, Henter sepsiszentiványi báró és nemes, Hentzes, Herczeg, Herczegszőlősy alias Szőlősy sárdi, Héthársi, Hodor kézdivásárhelyi, Hollósi verespataki, Horányi, Horváth, Horváth bedei, Horváth breznoviai vagy breznioviai és brezoviczai, Horváth buzásbesenyői, Horváth gelenczei, Horváth gerendereszturi, Horváth ilenczfalvi, Horváth krasznaszentmihályfalvi, Horváth magyarzsákodi, Horváth nagyrecsei, Horváth nagyváradi, P. Horváth széplaki, Horváth ucsai, Hosszu, Hosszu dési, Hunyadi, Huszár, Huszár brenhidai, Huszár kövesdi báró, Huszti.

Ibarra gróf, Illyei, Illyés, Illyés kidei, Illyefalvi, Imecs imecsfalvi, Incze, Inczedy nagyváradi báró és nemes, Irényi irényi, Irinyi, Irsai, Isák, István, Istvánfi, Istvánffy, Iszlai iszlai.

Jakab, Jakab kisdobai, Jakab közeplaki, Jakabházy szentábrahái, Jankó, Jankó sepsiszentiványi, Jancsó gidófalvi, Jancsó kézdivásárhelyi, Jábróczy jábródi, Jánosi, János buzaházi, Jánosi hodósi, Jánosy kispölgényi, Jánosfalvi, Jármi, Jármi ádámosi, Jármi magyardellői, Jeddi, Jenei debreczeni, Jenei iszlai, Jenei alias Szabó, Jódi, Jósika branciskai báró és nemes, Josinczy báró, Juba.

Kabós magyargyerőmonostori, Kacsó selyei, Kakuci felsőkápolnai, Kali, Kali petki, Karacsay, Kanyaró, Kanyó, Kapusi, Kapi kapivári, Kasai, Katona, Katona sárosberkeszi, Kádár, Kádár dési, Káli, Kállai rácseferti, Kállay, Kálnoki kálnoki és köröspataki gróf és nemes, Károli, Károlyi, Károlyi nagykárolyi gróf, Káros, Kászoni, Kászoni alias Bornemisza, Kávási, Keczei, Kelemen, Kemény magyargyerőmonostori gróf, báró és nemes, Kende, Kende köleszi, Kendeffy malomvízi gróf és nemes, Kenderessy, Kenéz, Kerekes, Kerekes kiskereki, Kerekes vásárhelyi, Kereső kissolymosi, Kerestely, Kerestély iszlai, Kerestély marosjára, Keresztes alias Sárpataki várhegyi gróf, Keresztes, Keresztési nyárádgálfalvi, Kereszturi, Keresztury kereszturi és berekereszturi, Keserü, Keserü borosjenői, Keszei magyaróvári, Ketsey, Kifor, Kifor kisberszői, Kilyén, Király, Király iszlai, Király koronkai, Kis, Kis alias Bakó, Kis alias Komor, Kis csikfalvi, Kis mikházi, Kis alias Lukács sámsondi, Kis szabédi, Kis alias Tamási, Kis alias Török, Kis alias Tunyogi, Kis vadadi, Kismariai, Kispál, Kmita kolozsvári, Kocsis márkosfaívi, Koczán iszlai, Koczán v. Koczány, Koczány csikfalvi, Koczány légeni, Kodok köröspataki, Kója, Kolcsár, Kollatovich, Kolosi köblösi, Kolosvári, Kolozsvári, Kolosvári alias Tordai, Kólya horváthi, Kólya széplaki, Kolumbán olasztelki, Komáromi, Komáromi belényesi, Komjátszegi, Komor, Komor alias Kis, Komornyik, Komornyik asszonyvásári, Koncz, Koncz bazédi, Koncz lőrinczévi, Konrád sárfalvi, Konta, Koppándi, Korda borosjenői gróf és nemes, Kór, Kóris, Kornis gönczruszkai gróf és nemes, Kornis tótváradgyai, Koródi, Koródi asszonyvásári, Korondi, Kotsis, Kovács, Kovács, Kovács abódi, Kovács ehedi, Kovács illyei, Kovács, Kendői, Kovács kovásznai, Kovács mezőbándi, Kovács

mikházi, Kovács zoványi, Kovács felfalvi, Kovátsi, Kozoli kozolyai, Kozma, Kökösi kökösi, Kölcsey, Kömives, Könczey karatnai, Könyvesvárad, Köröspataki, Körösy, Körtvélyesi diószegi, Kövári, Kövendi, Kövendi ajkai, Kövendi vadadi, Kövesdi, Krakkai, Krakkai esztelneki, Krausz gróf, Kriscsóri, Kun, Kun csapói és karánsebesi, Kun füredi, Kun kaáli, Kuun osdolai gróf és nemes, Kustós.

Ladányi, Lajos, László, László gyergyóremetei, Lázár, Lázár gyalakuti és szárhegyi gróf, Lengyel, Lészay, Lévai, Losonczi, Losonczi angyalosi, Lő vagy Lövvő, Lőcsei nagygyőri, Lőrinczi kaáli, Lőrinczi májai, Lövétei, Luczai, Luka alias Nagyszegi, Lukács borosnyai, Lukács demsusi, Lukács alias Fábián, Lukács alias Kis sámsondi, Lukácsfy bikfalvi, Lukáts, Lukátsi. Folyt. köv.

— **Kossuth Ferenc nyilatkozata.** Valemi tréfás kedvű, vagy nagyon megszorult hirkovács a mult napokban világgá eresztett egy állítólag bécsi eredetű mesét, mely aztán a budapesti ujságokból visszavándorolt a bécsi ujságokba. Arról szolt az újból szopott „szenzáció”, hogy Kossuth Ferenc — az ellenfelei bánásmódja miatt — fenyegetődzött, hogy kivándorol Magyarországból. A „Neues Wiener Journal” most megkérdezte magát Kossuth Ferencet, aki így cáfolta meg a teljesen valótlan híresztelést:

— Ez a hír mese. Egyáltalában, ha egy ilyen nyilatkozatot, mint fenyegetést fogadnának, akkor megállapíthatom, hogy egész életemben sohasem fenyegetőztem. Egyébként azt találok, hogy *szegény hazám helyzete olyan, hogy szükség van mindenkinek odaadó tevékenységére, akik csak tanulnak és tapasztaltak. Szüksége van tehát az én munkámra is, bármily szerényen ítélem azt meg.* Ismert tény, hogy az országban jelenleg bizonyos természetellenes politikai apáthia uralkodik. Ennek véget vetni a mi feladatunk, már csak azért is, mert Magyarország ellenségeinek száma folytonosan növekedik és ezek egy teljesen az apáthiának áldozatul esett nemzettel szemben könnyen győzhetnek. Feladatunk továbbá az, hogy következetesen ragaszkodjunk azokhoz a törekvéseinkhez, melyekkel az ország előbb vagy utóbb önállóságának és függetlenségének kiépítéséhez juthat. Az erre irányuló munkában vigyázunk kell arra, hogy ne történjenek ballépések és kisiklások, nehogy hosszú évek munkája veszélybe kerüljön és ismét visszajussunk oda, ahol az elmúlt években állottunk. Egyszóval úgy érzem, hogy nemzetemmel szemben kötelességeim vannak, melyeket teljesíteni fogok, amiből képességeimet és erőmet semmiképpen nem becsülöm tul.

— **Biztosító kötelezettsége.** Ha a biztosító a lejárati és tüzeset után kifizetett biztosítási díjat elfogadja, a díjkötelezetvényt kiadja és a tüzeset után, midőn a késedelem előtte ismeretes volt, a kárbeosztás is fogadatosította: ezzel a biztosítási szerződés megszakitás nélküli fentartásának adott kifejezést és a kárt megteríteni köteles. (Curia 566/910.)

HIREK.

— **A képviselőház szombaton ülést tart,** hogy az igazságügyi bizottságnak a polgári perrendtartásról szóló jelentését átvegye. A törvényjavaslat tárgyalása november közepére várható.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szatmári Ferenc szavai állami elemi iskolai tanítót az abásfalvi állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

— **Gyászmise a kalocsai érsekért.** Székelyudvarhelyt a plebánia templomban hétfőn fél 8 órakor az elhunyt kalocsai érsekért gyászmisét szolgáltattak. Az istentiszteletet Gróf Mikes János főesperes tartotta. Szabó János pap-tanár és Tódor László segédlelkész segédletével. Várossy Gyula érsek holttestét a kalocsai érseki palotában vasárnap este balzsamozták be. Az elhunyt érsek temetése ma (csütörtökön) délelőtt nyolc órakor lesz. X. Pius pápa a következő táviratot küldötte Kalocsára:

Öszentsége a legnagyobb fájdalommal fogadta a Várossy Gyula kalocsai érsek haláláról szóló hírt és az elhunyt lelke üdvéért könyörögve, a pásztorától megfosztott Ráptalannak, klérusnak és híveknek a menyeiek segítségét kérve, apostoli áldását küldi.

Mery del Val, biboros.

Halotti imák, emlékezés és temetési beszédek.

Közreadta Bod Károly ref. lelkész és nyug. tanár édes atyja emlékére. A 172 oldalas kötetben: Halotti imák, Emlék-beszédek és Temetési beszédek vannak külön-külön csoportokban. A lélekemelő imák, magvas emlékbeszédek és megható temetési beszédek általános elismerésben részesültek. Mig a csekély készlet tart — kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— **A hölgyek mozgalma a drágaság enyhítésére.** Fogaras város hölgyeinek a drágaság ellen megindított akciója már is nagy sikerrel járt. Mint a „Fogaras és vidéke” írja: az elmúlt pénieken hasonlíthatlanul olcsóbb volt minden a piacon. A mozgalom élén Kiss Árpád rendőrkapitány és Halmy Gyula állanak. Nálunk sem ártana a fogarasihoz hasonló piaci árszabályozás.

— **Elköltözött körorvos.** A szentegyházassfalvi kör ismét orvos nélkül maradt. Dr. Burnáz Imre eddigi kör- és fűrdőorvos, állásáról lemondott és lakását Székelyudvarhelyre, a Szabó Albert kir. közjegyzőtől megvásárolt saját házába helyezte át, ahol magán orvosi gyakorlatot fog folytatni. A közkezdveltségnek örvendett kör- és fűrdőorvos tiszteletére, nagyszabásu bucsu bankettet rendeztek szombaton a Boross Domo-kos jóhírű vendéglőjében Szentegyházassfaluban. Vasárnap pedig érzékeny bucsut vett a község lakossága is a közszeretethen állott orvostól.

— **Magyar szülő Nagyszebenben.** Simkovits József okleveles tánc-tanítót Székelyudvarhelyt mindenki ismeri, sőt — bátran elmondhatjuk — kedveli is annyira, hogy egy pár szezonon át közönségünk valósággal hiányt érezte. De nem ezt akarjuk most szóvá tenni. Egyéből emlékezünk meg, ami Simkovits József tánc-tanítót az eddig ismert előnyös oldalaitól eltekintve, minden hazafiasan

gondolkodó emberrel még jobban megkedvelteti. Nagyszebenben ugyanis e hó 5-én tánciskolai vizsgabált tart e derék táncmester és a 14 pontból álló táncvizsgai „Sorrend”-jét: a „Magyar szülő”-val nyitja meg, amelyet Metcz Sándor, Geszith Nelli, Stotter Endre, Rasser Erzsike lejtene. Majd a 3-ik pontot „Magyar nemzeti négyes” foglalja el. Ezt Ursu Simon, Imberus Margit, Glodean Tivadar, Kallingsz Viktoria, Simtion János, Sándor Etelka, Petrisor Aurél, Hentes Viktoria lejtik. A 6. és 7-ik pont sem kevésbé érdemes a megemlékezésre. A „Palotás”-t és „Körmagyar”-t az összes növendékek fogják lejteti. Nem akarunk bővebb kommentárt fűzni Simkovits József tánc-tanító nagyszebeni működéséhez, annyi azonban tény, hogy a magyar nemzeti kultúrának feltétlenül szolgálatot tesz a szász nemzetiségi metropolibau. — Itt említjük meg, hogy Simkovits tánc-tanító köztelelebről Székelyudvarhelyre érkezik és előkészíti tervezett táncanfolyamát. Sokan várják! Szívesen fogadják.

— **Nincs vállalkozó.** E címmel mult számunkban megjelent hírnkre a következő sorokat vettük:

Tek. Szerkesztő Ur!

A „Székely-Udvarhely” vasárnapi számában a „Hirek” között kimagasló „Nincs vállalkozó!” kezdetű tudósításra a megjegyzésem a következő:

Vállalkozó van elég, sőt — ha jól szétnézünk — talán több, mint jelenleg épített, csak az a baj, hogy az államépítészeti hivatal árával lehetetlen kijönni.

Tessék az államépítészeti hivatalnak más árakat csinálni s akkor kap vállalkozót eleget, mert olyan árak mellett képtelenség megcsinálni! Különben nem, ez az első eredménytelen árlejtés!

Ilyen alapon tényleg nincs vállalkozó s nem is lesz!

Maradtam a Tekintetes Szerkesztő urnak

tisztelettel:
egy „Építész.”

— **Állatdíjazások.** Csikvármegye Gazdasági Egyesülete e hó 14-én Taploczán, 15-én Csátószegen, 16-án Jenőfalván állatdíjazást tart. Díjaznak egy és két éves üszöket, borjas teheneket, sertéseket (első sorban malacos kocákat, ezek hiányában nevelt süldőket és süldő kocákat); a községi kanok gondozói közt pedig érdemük szerint 40 K jutalmat osztanak szét. Díjazásra csakis csikvármegyei gazdák jelentkezhetnek magyar erdélyi fajta-hoz tartozó állataikkal. Sertéseknél ugyanazon minőség mellett a mangalicák a nyugatiakkal szemben első sorban díjaztatnak.

* A székelyek alkotmányának története.

különösen a XVI. és XVII. században. Irta: Dr. Konner János. Németből fordította: Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kötetben a székelyek ősfoglalását, a Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a dult vagy szolgabíró (székbiro), a főbírálybíró, az esküdteket vagy székülöket, a jegyzőt vagy notáriust, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A földönlakók, Székely támad, Székely bánja vára 1562, A darabontok, A két első rend helyzete, löfők, A primorok vagy főnépek, Nemések, jobbágyok, zsellé-

rek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, mustárak vagy hadi szemléket, a prásidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetőség korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadiadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— **Elkészített felfedező orvos-professzor.** Fővárosi lapokban olvassuk, hogy De Beamont, egy híres francia orvos-professzor, a *csuklás ellen* egy egyszerű, de annál hatékonyabb orvosságot fedezett fel. Ez pedig két kávéskanálnyi porcukor, melyet ha lenyelünk, a csuklás rögtön megszűnik. A francia tanár azt állítja, hogy a porcukor nyelés következtében a csuklást előidéző izomszervek összehúzódnak s a hirtelen bekövetkezett reflex megszünteti a kellemetlen csuklást. Hát erre mi csak annyit bátorkodunk megjegyezni, hogy a csuklás megszüntetésére egy fél kocka vízbemártott cukor is elegendő. Ez éppen úgy megteszi a hatást, mint a két kávéskanálnyi porcukor. Ezt pedig nálunk már évtizedek óta tudják a jobb családok körében s így a csuklás elleni orvosság nem francia találmány. A tudós professzor ur tehát felfedezésével egy kissé elkészt. Sőt még tévedett is, mert — úgy látszik — inkább maga a cukor vegyi alkatrésze teszi a hatást és nem annak porszerűsége. Ennyit — az igazság érdekében — szükségesnek tartottunk megjegyezni a hírneves francia orvos-professzor találmányára.

— **„Nete ne!”** eredeti székely góbéások, a budapesti „Péterfi asztal” vig tagjai gyűjteményéből. Képekkel 1 K. „Kacagó szövetkezetek” a szövetkezeti élet vidámságai. Képekkel, 1 K. Mindkét könyvujdonságot a mulatni vágyók részére postai szállítással együtt 2 K-ért küldi: Péterfy Tamás író. Bpest. IX. „Köztelek”. Péterfy Tamás eredeti humorát ismerjük és könyveit bizalommal ajánljuk olvasóinknak.

— **Női szabászati tanfolyam.** Szentegyházasfalu községben e hó 10-én női szabászati tanfolyam nyílik meg az elköltözött körorvos lakásában. A tanfolyamot Mihály Juliska előnyösen ismert szabászati tanítónő vezeti s már eddig is igen sok tanítvány jelentkezett.

— **Erdélyi gazdák az új monopóliumok ellen.** Az Erdélyi Gazdasági Egyesület most tartotta meg tiltakozó gyűlését a petroleum-, földgáz- és kálisó-monopólium tárgyában a képviselőház elé nyújtott törvényjavaslat ellen. A gyűlésen Bánffy Ernő báró elnökölt. A törvényjavaslatnak az erdélyi gazdákat érintő sérelmeit Gálócsy Árpád adta elő. Végül a következő Tokaji László titkár által benyújtott határozati javaslatot fogadták el:

„Mondja ki az értekezlet, hogy az OMGE-ben október 12-én megtartott tiltakozó értekezleten elfogadott határozati javaslat két pontját az alábbi hozzáadással magáévá teszi: 1. A leghatározottabban tiltakozik minden olyan törekvés ellen, amely a petroleumot, földgázt és kálisókat a földbirtokosok tulajdonjogából ki akarja szakítani. 2. Sajnákozással látja az értekezlet, hogy ezen ásványokra nézve a pénzügyminiszter olyan törvénytervezetet nyújtott be a képviselőházhoz, amely minden

kártérítési igény elismerése nélkül akarja elvonni ezen nagyértékű ásványokat a földbirtokosoktól; teszi pedig ezt oly szokatlan módon, hogy az érdekeltektől szakköröknek véleményét nem kérte ki és az érdekelteket egyáltalában meg sem hallgatta. 3. Feliratban felkerendő lesz a pénzügyminiszter arra, hogy a kérdéses monopólium-törvényjavaslat félretételével, egy új, általános és mindenre kiterjedő bányatörvényjavaslatot terjesszen elő és annak kidolgozásánál az összes érdekelteket meghallgassa. Addig is, míg ez meglenne, a kőszénre vonatkozó eddig fennálló törvényes intézkedéseknek kétféle mértéke azonnal megszüntetendő és a Királyhágon túl érvényes törvények legyenek jövőre érvényesek az erdélyi részekben is.”

A határozatot küldöttség adja át a pénzügyminiszternek.

— **Színészek a munkásbiztosítóban.** Az országos Munkásbiztosító Penztár felszólította az összes színigazgatókat, hogy ezentúl a művészszemélyzetet is jelentsék be biztosítás céljából s ezután is fizessék a megszabott díjakat. A színigazgatók a felszólítással az Országos Színészegyesület tanácsához fordultak, hogy megtudják, vajjon kötelezhető-e a főnti rendelkezés végrehajtására. A tanács ebben az ügyben a következő átiratot intézte a színigazgatókhoz: Az 1907. évi XIX. törvények az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szól, ennél fogva a színigazgatók csakis az irodai alkalmazottakat (titkárt, pénztárost stb.) és az egész munkás- és szolgai személyzetet kötelesek a nevezett törvény 1. szakaszának 2. alpontja értelmében a munkásbiztosító penztárnál bejelenteni, a művészszemélyzet (színészek, zenészek) bejelentésére azonban nem kötelezhető, mert a főnti törvény hatálya ezekre ki nem terjed. A tanács utasítja a színigazgatókat, hogy a főnti határozathoz képest járjanak el, az ezzel ellenkező rendeletnek ne tegyenek eleget, hanem minden egyes esetben főbebezzék meg az egyesület ügyészeivel.

— **Tűzifa-szállítás.** A székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság és mellé rendelt számvevőség részére szükséges 20 öl I. r. száraz kemény bükkhasáb tűzifa szállítására a minap árlejtést tartott. Egyedül Fábrián József fakereskedő pályázott ölenként 40 és 42 K-val. Az ajánlatot nem fogadták el; a szükséges famennyiséget szabad kézből szerzik be.

Törvénytörvény.

Dr. Nagy György királysértési pöre.

— **Az elítélt magyar republikánus** —

Dr. Nagy György volt országgyűlési székely képviselő királysértésért állott a budapesti büntetőtörvénytörvény előtt. Az egyetemi hallgatók Kossuth Lajos szövetsége az idén, január hó huszonegyedikén gyűlést tartott a Siskörben, hogy állást foglaljon a függetlenségi pártban bekövetkezett szakadás dolgában. A vezetőség a Justh-párttól kért ünnepi szónokot s a párt Dr. Nagy György, akkor országgyűlési képviselőt, a Kossuth-Szövetség disztagját küldötte ki. A szónok fulmináns beszédében emlékezett meg a függetlenségi párt testvérharcáról és Khuen-Héderváry gróf

küldetéséről s a többek között ezeket mondotta:

— Bizonyos, hogy a magyar alkotmány épületébe ismét császári gazemberek törtek be. Sehol a világtörténelemben nem volt példa rá, hogy ilyen királyhűséggel megáldott nemzettel ily gazul bántak volna négyszáz évig, mint velünk. Mi, mint nemzet, el leszünk valahogy, de nagyon csuf, vicclap-figura a nemzet nélkül való uralkodó. Mi már független állam voltunk, mikor a Habsburgok ősei még kecskét legeltettek. A fejedelmi hála ezen sőtét gazembereknek nyakunkra kergetése volt. Mikor a képviselőházban megláttam Héderváryt, azt a szálnalmasan reszketve dadogó embert, hát azt mondtam: *nem volt okosabb cselekedje a császárnak, hisz ez éppen olyan buta, mint a gazdája.*

Az ügyesség a büntetőtörvény 140. §-ába ütköző királysértés vétségével vádolta meg Dr. Nagy Györgyöt. Most volt ebben az ügyben a főtárgyalás, Szepessy bíró elnöklésével. A vádhatóságot Dr. Keserű Lajos ügyész képviselte. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy bűnösnek érzi-e magát, Dr. Nagy György ezt felelte:

— *Nem vagyok bűnös. Republikánus érzelmű ember vagyok és mint ilyen, csak a törvényben előírt kötelező tiszteletet az uralkodóval szemben tartom be. Csak annyit, amennyit nekem a törvény előír. Én a magyar király személyét nem bántottam, hanem az osztrák császár ténykedéseit tettem kritika tárgyává, amelyhez nekem, mint magyar honpolgárnak, jogom van. Ezt nekem semmiféle magyar törvény nem tilthatja meg. Az osztrák császár ténykedését épp úgy kritizálhatom, mint bármely más idegen állam fejedelmét.*

Tiltakozott ezután pörbefogása ellen. A gyűlésen mint képviselő jelent meg s az immunitás védelme alatt beszélt, a ház engedelmével nélkül senkinek sincs tehát joga őt kérdőre vonni. Hogy valóban képviselői minőségben beszélt a gyűlésen, erre nézve kérte a szövetség vezetőinek kihallgatását.

A bíróság el is rendelte a bizonyítást s első sorban az inkriminált beszédet olvastatta fel. Amikor odáig érték, hogy „a fejedelmi hála e sőtét gazembereknek a nyakunkra kergetése volt...” a hallgatóság sorából Gabányi Miklós, volt országgyűlési képviselő közbekiáltott:

— Ugy van!
Az elnök felszólította Gabányit, hogy azonnal hagyja el a termet s Gabányi engedelmeskedve, szó nélkül távozott.

Ezután kihallgatták a tanukat. Semsey Mihály, Kovács László és Vágner Károly azt vallották, hogy kérésükre egyenesen a Justh-párt delegálta a gyűlésre Dr. Nagy Györgyöt. Szirmay rendőrtanácsos, aki a gyűlésen a rendőrséget képviselte, a hivatalos eljárásról számolt be. A bizonyítási eljárás befejeztével a pörbeszédekre került a sor.

Dr. Keserű királyi ügyész: A vádlott a népgyűlésen azzal dicsekedett, hogy már tíz királysértő cikket írt, de sajnos, még egyszer sem vonták kérdőre, pedig nagy dicsőségnek

venné, ha egyszer bűnhődni kellene érte. Ma pedig, hogy a királysértésért a vádlottak padjára került, kibuvót keres.

Nagy György: Kérdezze meg a gazdáját, az igazságügyminisztert, hogy én kibuvót keresek-e? Csak egy sor írásomba került volna s megszüntették volna ellenem az eljárást. De én nem kértem kegyelmet.

Az ügyész ezután cáfolja Nagy György védekezését is, mint súlyosbító körülményt említi meg, hogy a vádlott rosvott multu.

Nagy György: Kérem, köteles vagyok én itt ilyen izultust eltűrni?

Az ügyész: Igenis rosvott multu, mert izgatásért és becsületsértésért büntetve volt.

Nagy György: Mindenekelőtt a kibuvás vádjá ellen tiltakozik. Ha kérte volna, a király nyolcvanadik születése napja alkalmából törölték volna a pörét. De ő helyt akar állani azért, amit tett. Hangoztatja, hogy őt védi az immunitás a kéri, hogy az ügyet alkotmányjogi szempontból bírálják el. Azt hiszi, joga volt ezt mondani, amit mondott. Amit az ügyész elzengett, az *büntetőjogi Gotterhalte.*

Az elnök: Tessék az ilyen kifejezésektől tartózkodni.

A vádlott: Azt mondtam az inkriminált beszédben, hogy a Habsburgok kecskét őriztek. Ez történelmi tény...

Az elnök: Tessék az ilyen történelmi visszapillantásoktól tartózkodni. Azok igen érdekesek lehetnek, de nem tartoznak ide.

Nagy György: Ma is aláírom mindazt, amit akkor mondtam. Kegyelmet nem kérek, nem is fogadnék el. De kérem a felmentésemet azon az alapon, hogy az immunitás védelme alatt mondtam el az inkriminált beszédet.

A bíróság rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, amelyben bűnösnek mondotta ki Dr. Nagy Györgyöt, a büntetőtörvénykönyv 140. szakasza ütköző királysértés vétségében s ezért *nyolc napig fogházra* ítélte, egyben kimondta, hogy a hivatalvesztést mellőzi.

Az ítélet indokolásában kimondotta a bíróság, hogy nem fogadja el Nagy Györgynek azt a védekezését, hogy nem a magyar királyt, hanem az osztrák császárt támadta, mert az egy személy. A többi kifejezés miatt Dr. Nagy György bűnössége megállapítható nem volt, mert azok *történelmi reflexiók*, a melyek sértés tárgyul nem szolgálhatnak. A bíróságnak mellőznie kellett Nagy Györgynek azt az érvelését, hogy nem vonható felelősségre, mert a képviselő immunitás védte. Olyan mentelmi jog ugyanis, amely a képviselőt a *parlamenten kívül elmondott beszédekben is védi, nincsen.* Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott azonban főbebezzett.

A tárgyalás befejezése után Dr. Nagy György megbizta Kun Béla országgyűlési képviselőt és Babocsay Sándor ügyvédet, hogy kérjenek nevében elégtételt Dr. Keserű Lajos királyi ügyésztől, amiért vádbeszédében rosvott multu embernek nevezte. A segédek kijelentették, hogy az ügyész azért, amit hivatalos minőségében mond, nem vonható felelősségre s ezzel a lovagias ügy elintéződött.

Hirdetmény.

A „Szentegyházaskfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolásban cég” felszámoló bizottsága közzé teszi, hogy a szövetkezet az 1910. évi augusztus hó 28. napján tartott rendkívüli közgyűlésen a felszámolást elhatározta.

Az 1875. évi 37. t.-c. 249. §. második bekezdése értelmében a szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja a szövetkezet hitelezőit, hogy ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számítandó **hat (6) hó alatt** követeléseiket szövetkezettel szemben érvényesítsék.

Szentegyházaskfalva, 1910. okt. 30.
Felszámoló-bizottság.

Finom hegedű-hurok, hegedűk, hegedűvonók és felszerelések éppen most érkeztek Betegh Pál papír-, írószersz. és zenekereskedésébe.

100 évben csak egyszer van alkalom gyümölcsfákat és másféle faiskola terméket ilyen olcsón és jó minőségben venni. Senki se mulassza el tehát ezt a kedvező alkalmat, s rendelje meg a szükségeseket azonnal az alábbi árjegyzék szerint, ameddig a készlet tart.

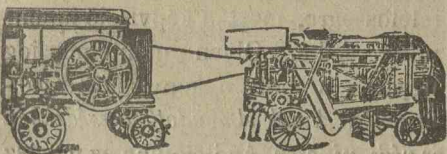
Gyümölcsfák, tüleve-lűfák, diszeserjék, vadoncsák a faiskola teljes kitarítása miatt mélyen leszállított áron kaphatók.

Caspari Frigyes és Társa
faiskola, **Medgyes** (N.-külföldm.)

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalett-modelt közöl a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazar-ház.)

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva — minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97. sz. a „Székely-Udvarhely”-re való hivatkozással mutatványszámot szívesen küld bárhova.

LEGUJABB

rendszerű motoresplőkészletek, továbbá a legjobb benzín-nyersolaj és szivógázmotorok, valamint teljes malonberendezések legolcsóbban

Trebitsch Gyula

motortelepén Budapest, VI. Eötvös-ut 42. kaphatók.
Teljes jótállás! Könnyű részletfizetés!
Árjegyzék ingyen!

E jöhrű cég motorai könnyű kezelésük és nagy erőfejlesztésük folytán az egész országban nagy elterjedésnek és közkedveltségnek örvendenek.

ÓRIÁSI szövet- és selyemvásár!

Weiner Mátyás női divatházában

Budapest, VI., Andrassy-ut 3. sz.
Őszi és elli divatujdonságok.

Legjobb minőség! Legolcsóbb árak!

Kérje minden hölgy saját érdekében nagy mintagyűjteményemet, mely a legjobb szövetek, mosóárak, bársonyok és selymek óriási választékát mutatja be. Mintagyűjteményemet ingyen és bérmentve küldöm, ha kéri tőlem és megírja, hogy olcsó vagy finomabb szövetből óhajt-e mintákat? A nagy rakár közül a következő reklám-cikket említem fel, amelyek eladásra kerülnek; u. m.

Legjobb minőségű **Tennis-flanell** méterje — — 17 1/2 — 19 1/2 kr. és feljebb

Velour-flanell, vastag minőség, méterje — — 25 — 35 kr. és feljebb

Angol flanell, remek minták, méterje 29 — 35 kr. és feljebb

120 cm. széles divatszövésű **kamarn**, méterje — — 49 — 58 kr. és feljebb

120 cm. széles jó minőségű női posztó minden színben méterje 55 kr. és feljebb

120 cm. széles angol divatkelme minden színben 65, 75, 98 kr. és feljebb

Jó minőségű **ruhabársony** minden színben, méterje 65 és 85 kr. és feljebb

Pongis-selyem minden színben, méterje — — — 68 kr. és feljebb

Taffota-selyem minden színben, méterje — — — 85 kr. és feljebb

Csikos blouse-selyem minden színben, méterje — — — 88 kr. és feljebb

Motree mosó-selyem alsószoknyának és finom ruhabelésnek minden színben 75 kr.

Nagy választék francia és angol kosztüméi, kelmékben, csipke, ruhadísz, fátöl és mindennemű női pipere-cikkben.

Siessen tehát, hogy mintakérését idejében megkapjam. — 20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve szállítok.

DISZMUNKÁK

őzv. Mihálovits Béláné főgimn. tanárné bár-
..... minemű

himzéseket,

így: monogramokat és arany himzést, tüfestést, templomi oltárterítőket stb. elvállal és a legkényesebb izlésnek is megfelelően elkészíti.

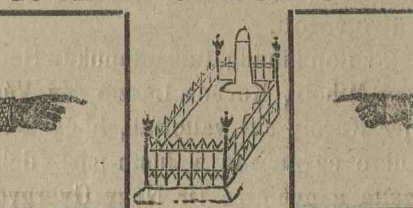
Naponta rendes elméleti és gyakorlati ének, zongora tanítást tart, a melyekre a tanulók FIUK vagy LEA-
:: NYOK bármikor ::

SZÉKELYUDVARHELYT
PETŐFI-UTCA 31. SZ. ALATTI
LAKÁSÁN JELENTKEZHETNEK

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, modern lakóházak szolid felépítését; **CSALÁDI SIRBOLTOKAT**

(kripták) a legjobb és legszebb kivitelben, minden elfogadható áráért pontosan feépít

TÓTH JÓZSEF

képesített kömivesmester Székelyudvarhelyt, Bethlen-utca 41. sz. alatt. Az igen tisztelt építető közönség szíves pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

Eladó ház Kossuth-u. 25.
Löblnél. Értekezni lehet

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

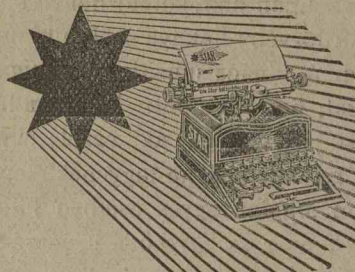
Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Magyar királyi államvasutak.

Oda Érvényes 1910. október 1-től. Vissza

Vv.	Vv.	Vv.	Téli menetrend.	Vv.	Vv.	Vv.
8512	8514	8516	I—III, I—III	8511	8513	8515
				I—III	I—III	I—III
820	895	—	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	730	640
200	1250	8700	„ B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126)	610	1230	115725
906	646	832	„ Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván)	510	959	609
—	480	1250	„ Szentagota vásártér (133) — — — — —	—	—	—
455	1124	730	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	702	442	945
509	1137	743	Fehéregyháza — —	650	430	933
517	1145	751	Bún 211 sz. órház — —	643	422	925
526	1154	800	érk. Héjasfalva (126) — ind.	634	413	916
528	1157	803	ind. Héjasfalva (126) — érk.	633	409	913
542	1211	817	Ujszékely 2. sz. órház	619	355	859
552	1221	827	Alsóbaldogfalva — —	610	345	849
603	1233	839	Székelykeresztúr — —	602	337	841
611	1241	847	Bethfalva 6. sz. órház	553	329	830
622	1252	858	Kisgalambfalva — —	543	319	819
641	111	908	Nagygalambfalva — —	535	311	811
656	126	923	Bögöz — — — —	521	257	757
709	139	936	Bikafalva 11. sz. órház	509	245	745
725	155	952	érk. Székelyudvarhely ind.	454	230	730

Legszebben ír a

STAR-írógép

Ára legolcsóbb, mert csak

450 K-ba kerül.

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője.
BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17.

Részletfizetésre is
Kérjen prospektust.

Névjegyek
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint **gyász-jelent sek**

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos územre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidék megrendeléseket azonnal elintézi.

HÁROM VILÁGNYELVET
ANGOL MEGTANULHAT
NYELVTAN az AMERIKAI ANGOL KIEJTÉS FIGYELEMBE VETÉVEL ÁTDOLGOZTÁK
D'GERMANIUS GY. L. D'LATZKO H. KELETI AKAD. TANÁR. TUD. EGYET. LECTOR.
FRANCIA SCHIDLOFF
NYELVTAN MAGYAR NYELVRE ÁTDOLGOZTA
D' HONTI REZSŐ KERESK. ISK. TANÁR.
NÉMET NYELVTAN LATIN (MAGYAR) BETÜKKEL SZEDVE, MAGYAROK RÉSZÉRE ÁTDOLGOZTA
ALTAI REZSŐ TANÁR.
INGYEN
KÜLD RÉSZELETES ISMERTETŐ PROSPECTUST
Betegh Pál
könyvkereskedése Székelyudvarhelyt.